

THE LIFECYCLE & LAYERED DEFENSE MODEL

พิมพ์เขียวเชิงยุทธศาสตร์: การบริหารจัดการสินค้า อันตรายแบบบูรณาการ

คู่มือเจาะลึกระบบจำแนกประเภท (UN/GHS)
วิศวกรรมความปลอดภัย และกฎหมายโลจิสติกส์
สำหรับผู้ปฏิบัติงานระดับบริหารและปฏิบัติการ

พฤษภาคม 2026 / TACTICAL SAFETY BLUEPRINT

รากฐานสากล: ภาษาเดียวกันของการสื่อสารความเสี่ยง

Orange Book (UN Model Regulations)

สร้างระบบเอกภาพเพื่อลดความสับสนในการปฏิบัติงานข้ามพรมแดน

ทางเรือ: IMDG Code

ทางบก: ADR (ยุโรปและอาเซียน)

ทางอากาศ: ICAO/IATA

การบูรณาการกฎหมายไทย: กรมเจ้าท่า และ กรมการขนส่งทางบก

ประเทศไทยปรับใช้มาตรฐานสากล เพื่อกำกับดูแลห่วงโซ่อุปทานภายในประเทศอย่างรัดกุม

The 9-Class Hazard Grid: แผงควบคุมการจำแนกประเภทสินค้าอันตรายตามระบบสหประชาชาติ

Class 1 วัตถุระเบิด

ปฏิกิริยาเคมีที่ให้ก๊าซ ความร้อน และความดันรุนแรง

Class 2 ก๊าซ

ก๊าซอัด ก๊าซเหลว หรือก๊าซที่ละลายภายใต้ความดัน

Class 3 ของเหลวไวไฟ

ปล่อยไอระเหยติดไฟได้ (วัดจากเกณฑ์จุดวาบไฟ)

Class 4 ของแข็งไวไฟ/ ลุกไหม้ได้เอง

ติดไฟง่าย ลุกไหม้เอง หรือสัมผัสน้ำแล้วให้ก๊าซไวไฟ

Class 5 สารออกซิไดส์/ เปอร์ออกไซด์

ส่งเสริมการเผาไหม้ หรือมีโครงสร้างเคมีที่ไม่เสถียร

Class 6 สารพิษและสารติดเชื้อ

ทำให้เสียชีวิต/เจ็บป่วยรุนแรง และสารที่มีเชื้อโรค (วัดจากค่า LD50)

Class 7 วัสดุกัมมันตรังสี

แผ่รังสีไอออนไนซ์เกินมาตรฐาน (อ้างอิง IAEA)

Class 8 สารกัดกร่อน

ทำลายเนื้อเยื่อสิ่งมีชีวิตหรือกัดกร่อนโลหะ

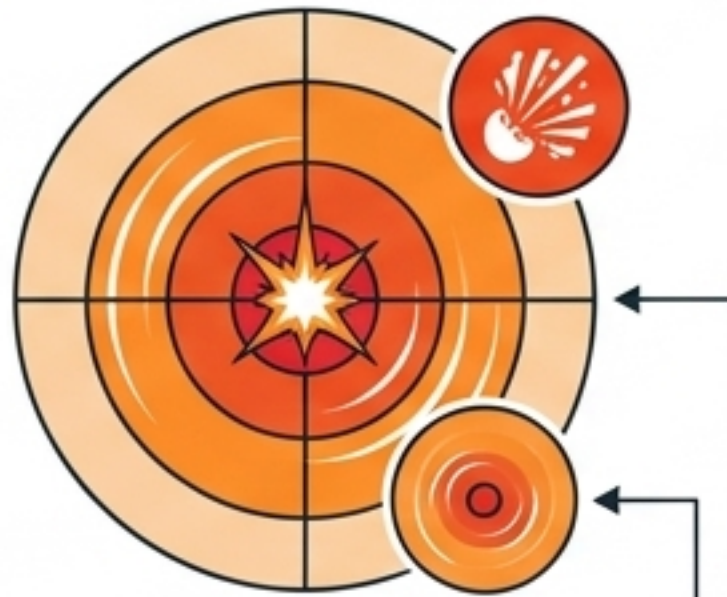

Class 9 เบ็ดเตล็ด

อันตรายอื่นๆ เช่น แบตเตอรี่ลิเทียม, น้ำแข็งแห้ง, สารมลพิษทางทะเล

เจาะลึกพฤติกรรมความเสี่ยง: การแบ่งประเภทย่อย (Divisions)

Class 1 (พฤติกรรมระเบิด)

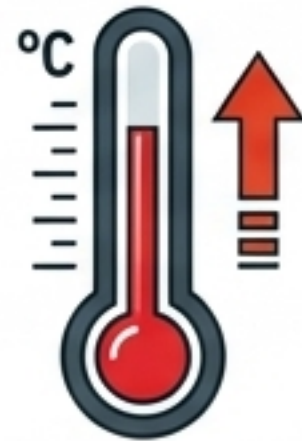

Division 1.1: ระเบิดรุนแรงพร้อมกัน
ทั้งทั้งจำนวน (Mass Explosion)

Division 1.4: อันตรายจำกัดเฉพาะใน
หีบห่อ ไม่กระทบวงกว้าง

Tactical Note:

กำหนดระยะตอนกำลังของหน่วยกู้ภัย

Class 3 (ระดับความรุนแรงตามอุณหภูมิ)

ตัดสินจาก จุดวาบไฟ
(Flash Point) และ จุดเดือด

แบ่งตาม Packing Group:

- PG I (อันตรายสูงมาก)
- PG II (ปานกลาง)
- PG III (ต่ำ)

Class 2 (สภาวะแรงดันและความเป็นพิษ)

- **Div 2.1 (ไวไฟ):** เช่น LPG, ไฮโดรเจน
- **Div 2.2 (ไม่ไวไฟ/ไม่เป็นพิษ):** เช่น ไนโตรเจน น (เสียงขาดอากาศในที่อับ)
- **Div 2.3 (ก๊าซพิษ):** เช่น คลอรีน (อันตรายร้ายแรงแม้ปริมาณน้อย)

Class 4 & 5 (ข้อควรระวังพิเศษ)

Div 4.3: สารสัมผัสน้ำแล้วให้ก๊าซไวไฟ
(ห้ามใช้น้ำดับเพลิงเด็ดขาด เช่น โลหะโซเดียม)

Div 5.2: สารอินทรีย์เปอร์ออกไซด์
(ไวต่อความร้อนและแรงกระแทก
เสี่ยงต่อการสลายตัวที่ระเบิดได้)

The Diagnostic Comparison: ความแตกต่างระหว่างระบบ GHS และ UN

ระบบ GHS (Workplace)

- เป้าหมายหลัก: พนักงานในโรงงาน และผู้ใช้งานสารเคมี
- รูปสัญลักษณ์: กรอบสีแดง รูปสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด
- การสื่อสาร: มีคำสัญญาณอันตราย หรือ ระวาง พร้อมข้อความ H-statements และ P-statements

ระบบ UN (Transport)

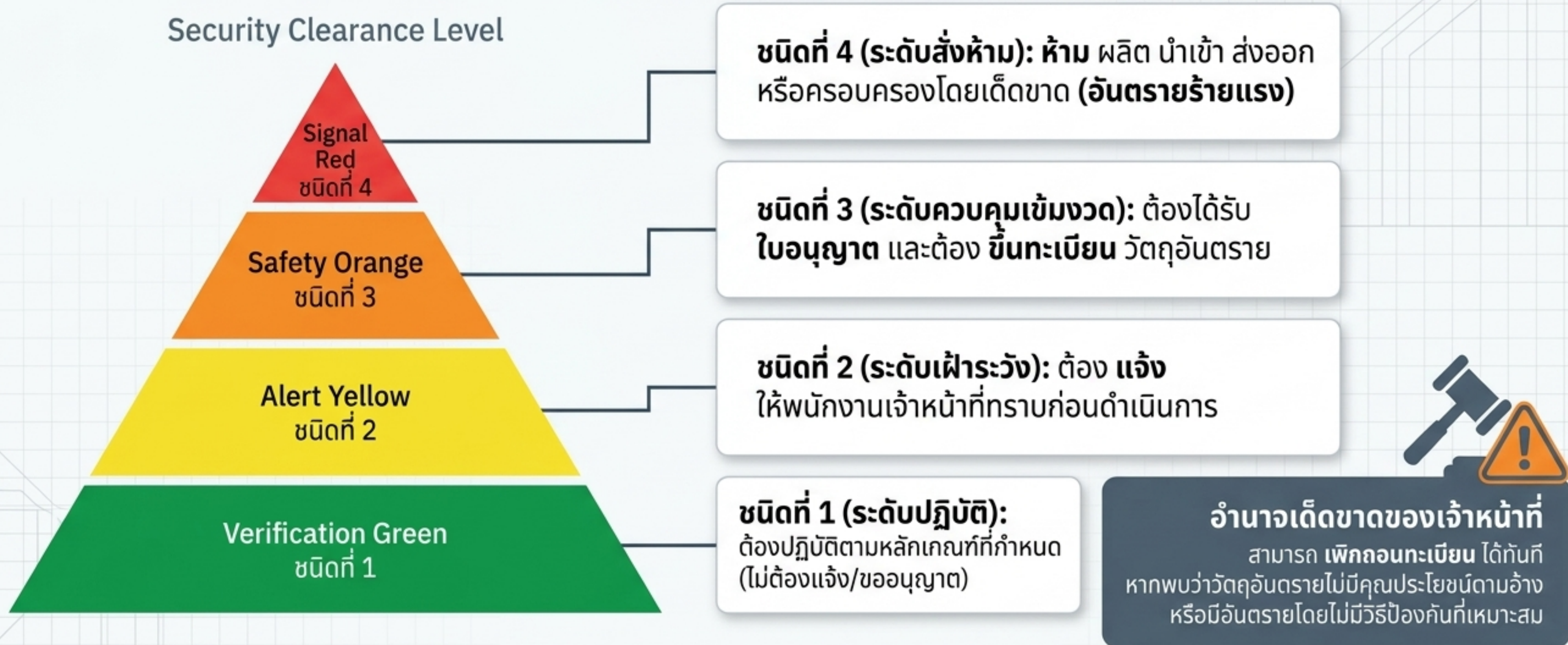
- เป้าหมายหลัก: ผู้ขนส่ง พนักงานขับรถ และหน่วยกู้ภัยฉุกเฉิน
- รูปสัญลักษณ์: รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสวางตั้งมุม (Placard) หลากหลายสีตาม Class
- การสื่อสาร: แสดงหมายเลขสหประชาชาติ (UN Number) ไม่มีคำสัญญาณบนป้าย

Single Packaging Rule

บรรจุภัณฑ์เดี่ยว (เช่น ถัง 200 ลิตร)
ต้องแสดงทั้งฉลาก GHS และป้าย UN คู่กัน
เพื่อการปกป้องที่ครอบคลุม

กรอบกฎหมายไทย: ระดับการควบคุมตาม พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535

กฎหมายแม่บทครอบคลุมวัตถุระเบิด สารไวไฟ สารพิษ และสารกัดกร่อน แบ่งการเฝ้าระวังเป็น 4 ระดับ:

วิศวกรรมการกักเก็บ: การออกแบบคลังสินค้าอันตราย (Facility Blueprint)

อ้างอิงตามคู่มือการเก็บรักษาสารเคมีและวัตถุอันตราย พ.ศ. 2550 (แบ่งตาม Storage Classes 24 กลุ่ม)

ผนังทนไฟ (Firewall)

ต้องมีคุณสมบัติทนไฟอย่างน้อย 90 นาที (F90) สำหรับสารบางประเภท

ระบบระบายอากาศ (Ventilation)

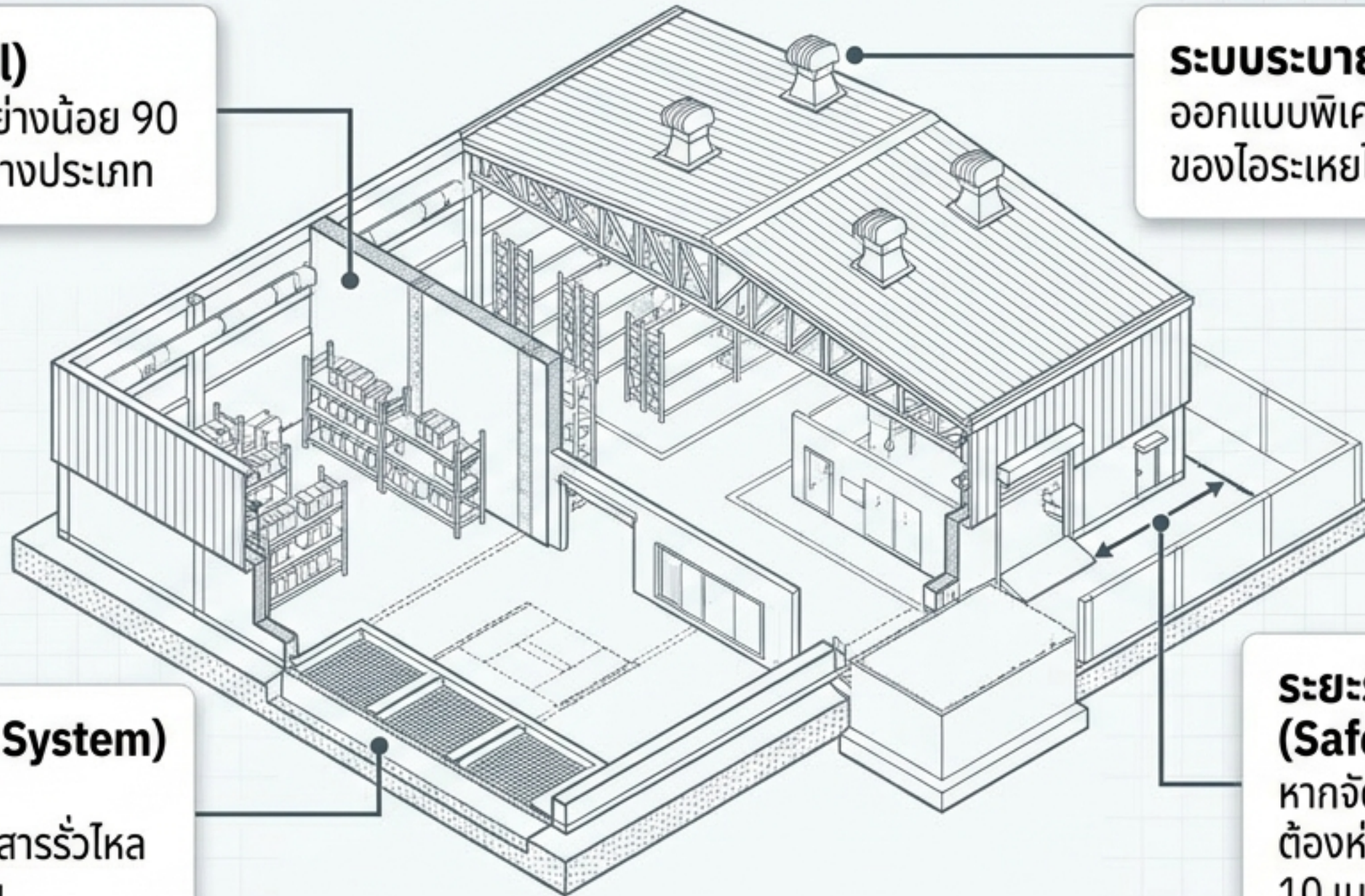
ออกแบบพิเศษเพื่อป้องกันการสะสมของไอระเหยไวไฟหรือก๊าซพิษ

พื้นอาคาร (Bunding System)

แข็งแรง ทนการกัดกร่อน พร้อมระบบกักเก็บสารรั่วไหล ไม่ให้ปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อม

ระยะรั่นความปลอดภัย (Safety Distances)

หากจัดเก็บนอกอาคาร ต้องห่างจากอาคารอื่นอย่างน้อย 10 เมตร (สำหรับวัตถุไวไฟ)

The Compatibility Matrix: ระยะเวลาการจัดเก็บร่วมเชิงวิศวกรรม

การจัดเก็บที่ปลอดภัยไม่ใช่การรวมสารชนิดเดียวกันเสมอไป แต่คือการแยกสารที่เข้ากันไม่ได้

ห้ามเก็บรวมโดยเด็ดขาด (Red Zone)

- วัตถุระเบิด (Class 1)
- สารเปอร์ออกไซด์อินทรีย์ (Class 5.2)
- สารติดเชื้อ (Class 6.2)

การแยกบริเวณ (Separation)

สารที่อาจทำปฏิกิริยากัน ต้องเว้นระยะห่าง 2-5 เมตร หรือใช้กำแพงกัน

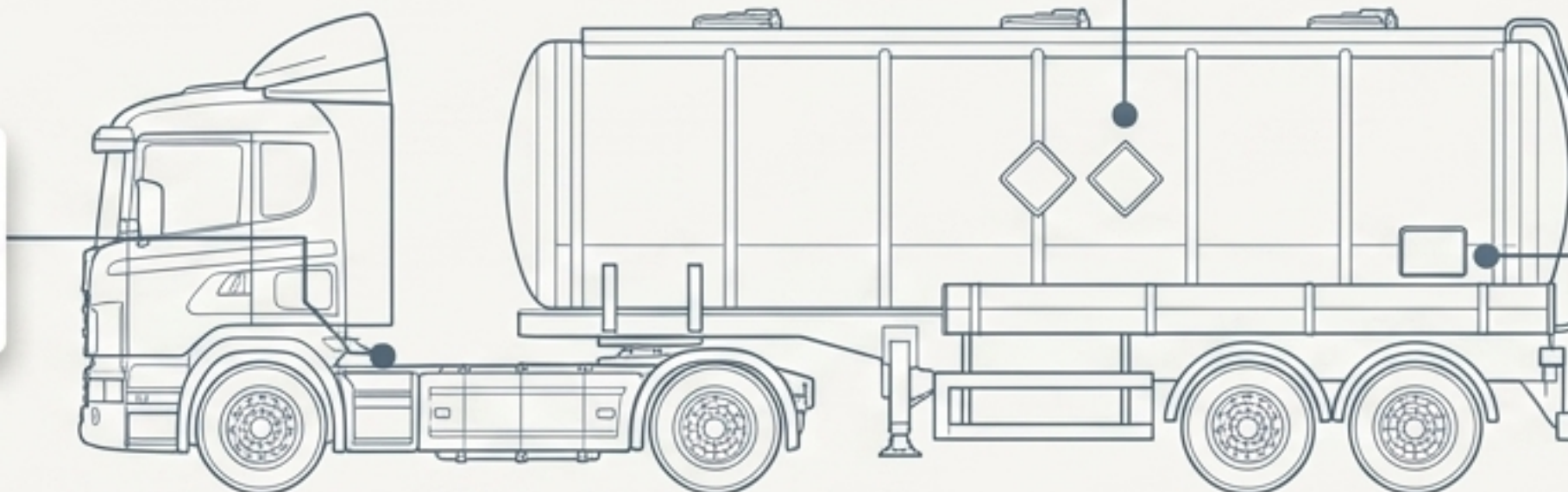
Engineering Rules Callout

กฎเกณฑ์พิเศษสำหรับสารกัดกร่อน (Class 8)

- ต้องแยก กรด (Acid) และ เบส (Base) ออกจากกันอย่างเด็ดขาด
- ความสูงในการจัดเก็บ: สารกัดกร่อนไม่ควรวางสูงเกิน 60 เซนติเมตรจากพื้น เพื่อลดความเสี่ยงการแตกแตกและกระเด็นใส่ผู้ปฏิบัติงาน

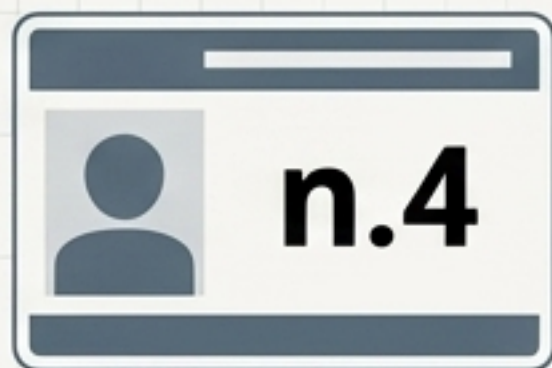
พลวัตแห่งการเคลื่อนย้าย: มาตรฐานยานพาหนะและบุคลากร (ADR Standard)

Battery Isolation Switch:
สวิตช์ตัดวงจรไฟฟ้าจากแบตเตอรี่
ป้องกันประกายไฟเมื่อเกิดอุบัติเหตุ

Placards:
ป้ายสัญลักษณ์แสดงความอันตรายติดตั้ง
ชัดเจนทั้ง 4 ด้านของตัวรถ

Identification Panel:
ป้ายสีส้มแสดง UN Number
4 หลัก และ Hazard ID
Number เพื่อให้หน่วยกู้ภัยทราบ
ข้อมูลทันที

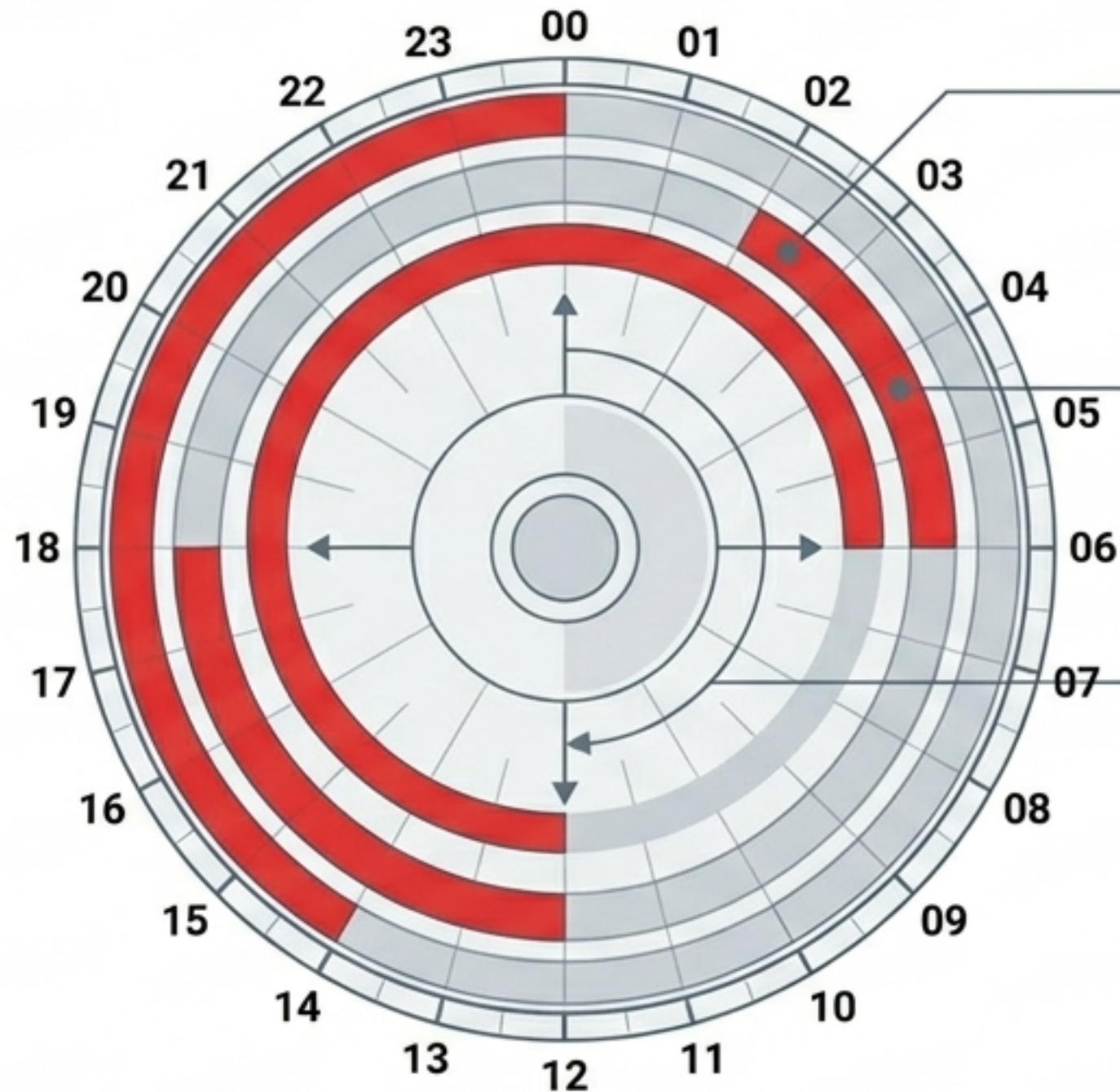
บุคลากรประจำรถ (Personnel & Compliance)

ใบอนุญาตขับรถชนิดที่ 4 (น.4): บังคับใช้เด็ดขาดสำหรับ:

- การขนส่ง Class 1, 6.2, 7 (ในทุกปริมาณ)
- สินค้าอันตรายประเภทอื่นๆ ที่ปริมาณเกิน 1,000 ลิตร หรือ 1,000 กก.

Instructions in Writing: ต้องมี คำแนะนำเป็นลายลักษณ์อักษร ประจำรถ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติฉุกเฉิน

The 24-Hour Logistics Clock: กรอบเวลาควบคุมรถบรรทุกในกรุงเทพฯ และปริมณฑล

รถบรรทุกก๊าซ/วัตถุไวไฟ (6 ล้อขึ้นไป)

ห้ามวิ่ง: 06.00 - 22.00 น. (เกือบตลอดทั้งวัน ยกเว้นวันอาทิตย์)

รถบรรทุกสารเคมี/วัตถุอันตราย

ห้ามวิ่ง: 06.00 - 10.00 น. และ 15.00 - 22.00 น.
(เสี่ยงเวลาเร่งด่วนเช้าและเย็น)

รถบรรทุก 10 ล้อขึ้นไป (ทั่วไป)

ห้ามวิ่ง: 06.00 - 10.00 น. และ 15.00 - 21.00 น. (ยกเว้นวันหยุดราชการ)

! Risk Alert Panel

การฝ่าฝืนมีโทษปรับทางจราจร และหากเกิดอุบัติเหตุในเวลาห้ามวิ่ง จะส่งผลร้ายแรงต่อความรับผิดชอบทางกฎหมายพิจารณาเคลมประกันภัย

พื้นที่ควบคุมพิเศษ: มาตรการขั้นสูงสุดในเขต EEC และมาบตาพุด

พื้นที่นิคมอุตสาหกรรม (กนอ.) ที่มีความหนาแน่นของอุตสาหกรรมหนัก จำเป็นต้องใช้มาตรการยกระดับ

Speed Limits

จำกัดความเร็วรถบรรทุกวัตถุอันตราย
อย่างเคร่งครัดที่ 45 - 60 กม./ชม.
(ขึ้นอยู่กับประเภทรถและถนน)

Escort Protocol

บังคับใช้ รถฉุกเฉินนำขบวน
สำหรับการเคลื่อนย้ายวัตถุความ
เสี่ยงสูงพิเศษ

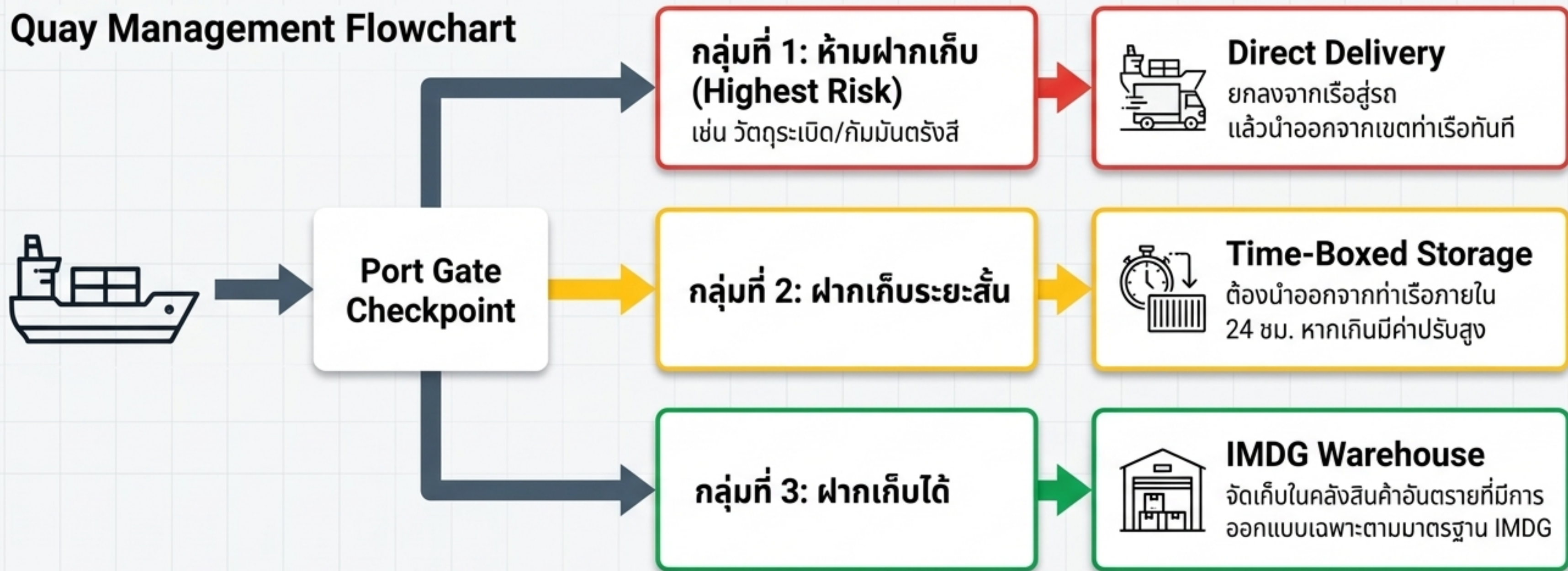

Pre-Clearance

ต้องส่งข้อมูลโครงการขนส่งและ
แผนระงับอุบัติเหตุ ให้ กนอ.
อนุมัติล่วงหน้าก่อนการเคลื่อนย้าย

โลจิสติกส์หน้าท่า: ระเบียบการขนถ่ายท่าเรือแหลมฉบังและท่าเรือ กรุงเทพ

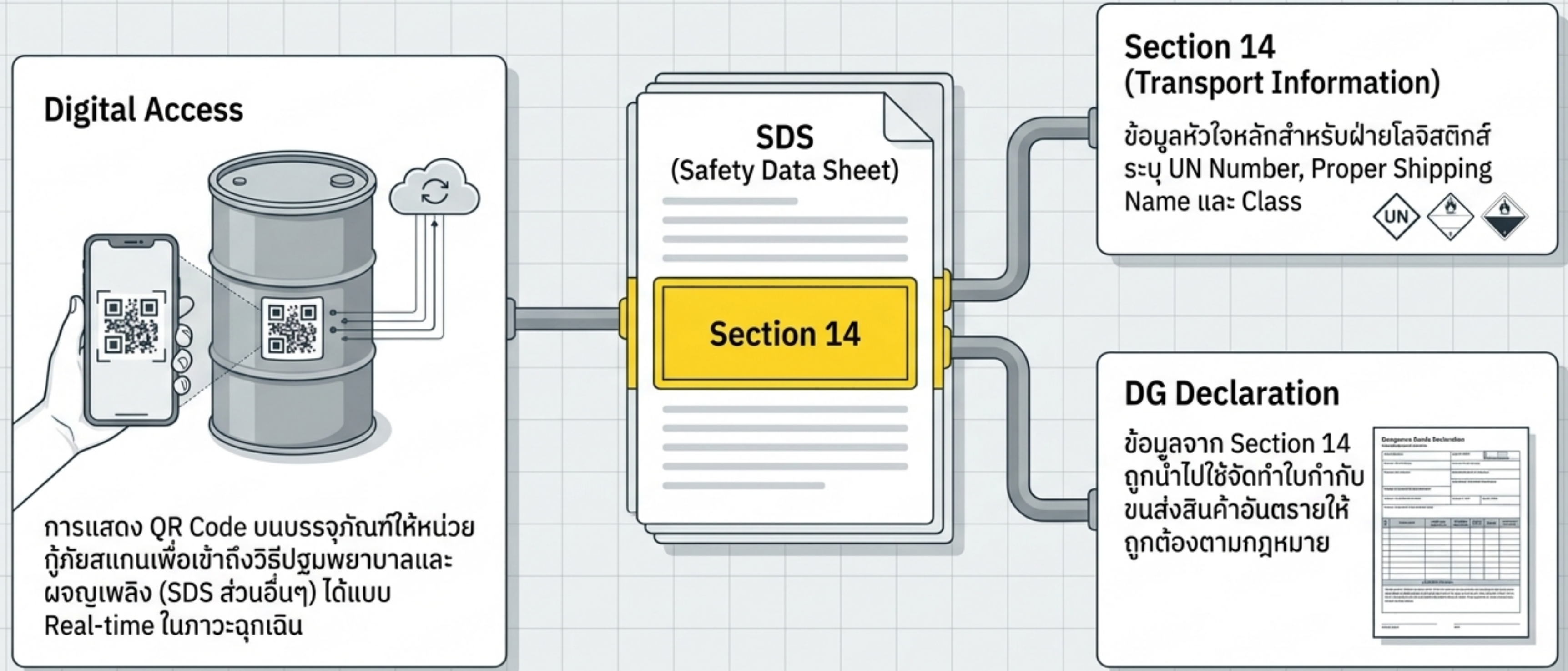
Quay Management Flowchart

⚠️ ผู้ปฏิบัติงานหน้าท่าต้องสวมใส่ PPE ตามประเภทความอันตราย และตรวจสอบบรรจุภัณฑ์/ป้ายอย่างละเอียดก่อนเคลื่อนย้าย

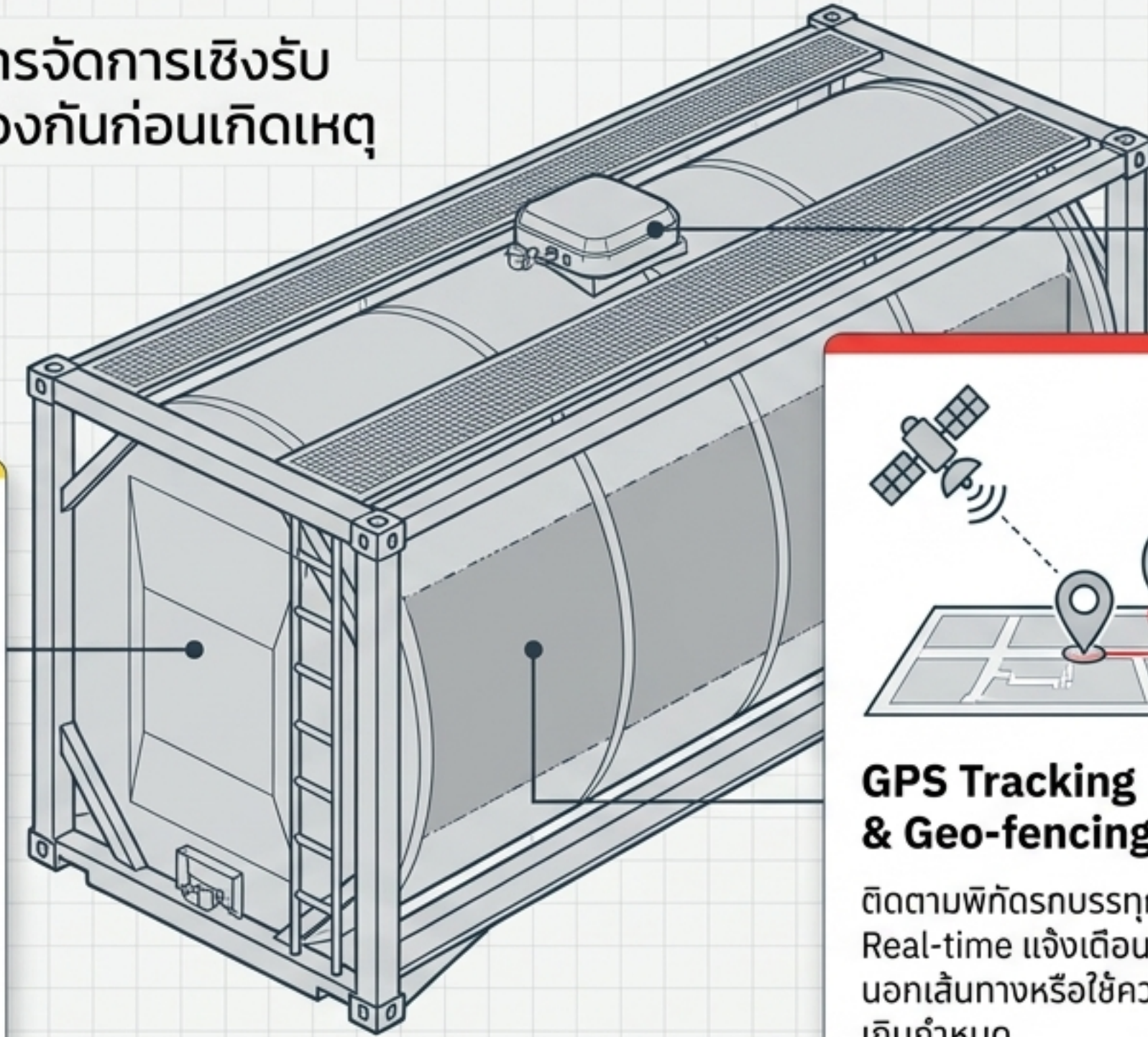
The SDS Connector: แขนกลางข้อมูลสำหรับการขนส่งและการแพทย์

เอกสารข้อมูลความปลอดภัย 16 ส่วน คือสะพานเชื่อมระหว่างคุณสมบัติทางเคมีสู่แนวทางปฏิบัติทางกฎหมาย

วิวัฒนาการสู่อนาคต: IoT และการเฝ้าระวังแบบ Real-time (Smart EEC)

การเปลี่ยนผ่านจากการจัดการเชิงรับ
สู่การพยากรณ์และป้องกันก่อนเกิดเหตุ

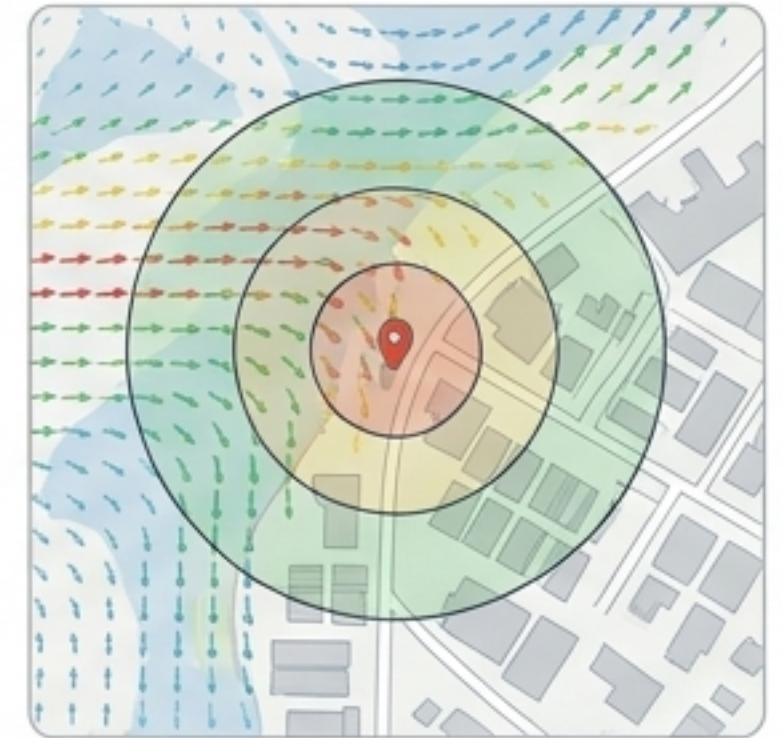
Sensor Integration (ISO Tank)

การติดตั้งเซนเซอร์ตรวจสอบสภาวะภายในถึงขนส่ง เช่น ระดับอุณหภูมิติดลบสะสม และความดันที่เพิ่มสูงขึ้นจากความร้อนระหว่างทาง

GPS Tracking & Geo-fencing

ติดตามพิกัดรถบรรทุกทุกแบบ Real-time แจ้งเตือนเมื่อออกนอกเส้นทางหรือใช้ความเร็วเกินกำหนด

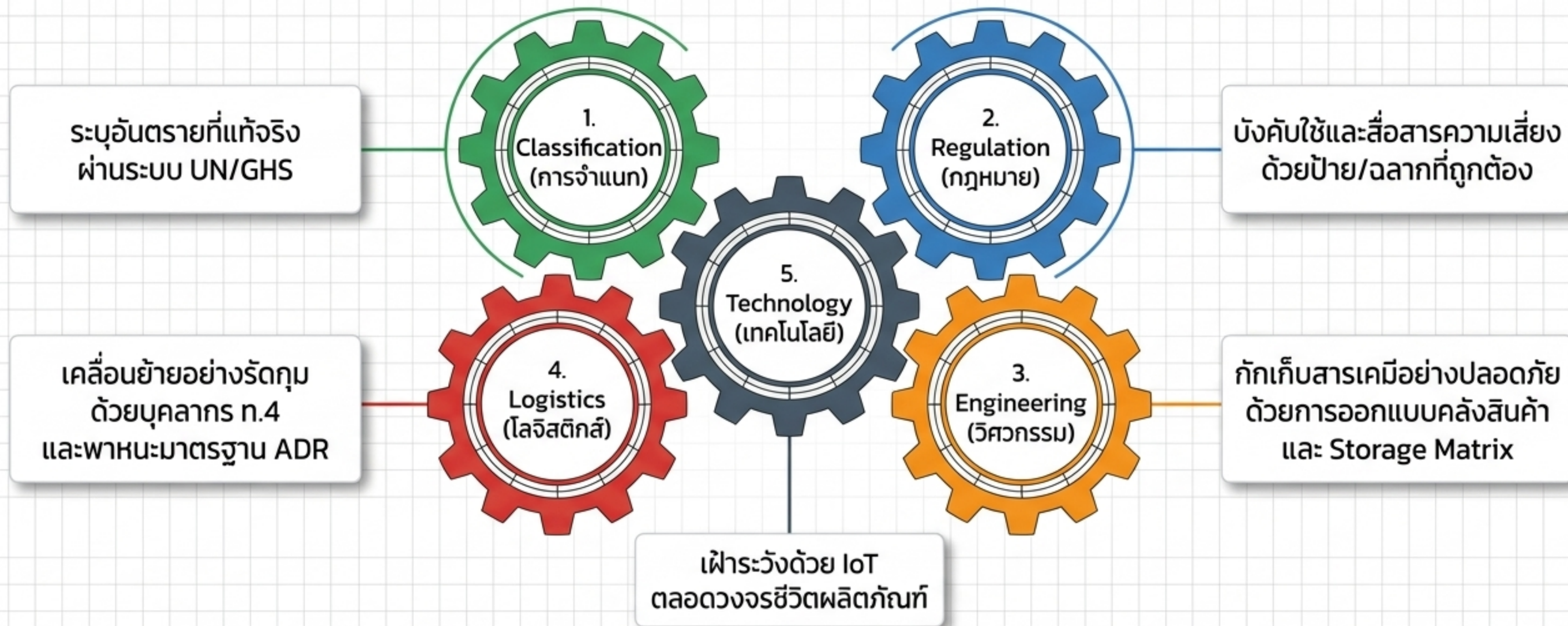

Central Control Room Evaluation

หากเกิดเหตุรั่วไหล ศูนย์ควบคุมสามารถดึงข้อมูลกระแสลมและพิกัดเพื่อประเมินรัศมีผลกระทบต่อประชากรโดยรอบได้ทันที

Integrated Safety Ecosystem: บทสรุปเชิงยุทธศาสตร์

การป้องกันอุบัติเหตุที่สมบูรณ์แบบ เกิดจากกลไกทุกภาคส่วนที่ทำงานสอดประสานกันอย่างแม่นยำ

อันตราย ที่แฝงอยู่ในสาร สามารถถูกจำกัดให้อยู่ในขอบเขตที่ปลอดภัยได้ ด้วยความตระหนักรู้และวินัยในการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลอย่างเคร่งครัด